

ది హాన్బుల్ ది చీఫ్ జస్టిస్ ఉజ్జల్ భూయన్

మరియు

ది హాన్బుల్ శ్రీ జస్టిస్ ఎన్. టుకారాంజీ

+ రిట్ అప్పీల్ నెం.677 ఆఫ్ 2022

% తేదీ: 03.01.2023

స్పెషల్ కలెక్టర్, ఏఎంఆర్పి మరియు ఎస్ఎల్బిసి, రామగిరి, నల్గొండ
మరియు ఇతరులు.

... అప్పీలెంట్లు

విరుద్ధం

\$ శ్రీ కిన్నెర శ్యాం

మరియు ఇతరులు.

... ప్రతివాదులు

! అప్పీలెంట్ల తరపు న్యాయవాది: మిస్. పి.భవాన రావు,

భూసేకరణ కొరకు ప్రభుత్వ న్యాయవాది

^ ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 తరపు న్యాయవాది: మిస్టర్ శ్రీనివాస రావు,

మిస్టర్ లోకిరేవ్ ప్రితమ్ రెడ్డిని ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ

ప్రతివాదులు నెం.28 మరియు 29 తరపు న్యాయవాది: మిస్. కీర్తి కబ్రా,

సహాయ ప్రభుత్వ న్యాయవాది, నీటిపారుదల

< సారాంశం:

హెడ్ నోట్:

? ప్రస్తావించిన కేసులు:

1. 2004 (2) ALT 546 (LB)

2. (2011) 3 SCC 436

3. 2022 (6) ALT 262 (DB) (TS)

4. (2020) 2 SCC 569

ది హాన్బుల్ ది చీఫ్ జస్టిస్ ఉజ్జల్ భూయన్

మరియు

ది హాన్బుల్ శ్రీ జస్టిస్ ఎన్. టుకారాంజీ

రిట్ అప్పీల్ నెం.677 ఆఫ్ 2022

తీర్పు: (ద్వారా ది హాన్బుల్ ది చీఫ్ జస్టిస్ ఉజ్జల్ భూయన్)

మిస్. పి.భవాన రావు, భూసేకరణ కొరకు ప్రభుత్వ న్యాయవాది అప్పీలెంట్ల తరపున హాజరై
మరియు మిస్టర్ శ్రీనివాస రావు, న్యాయవాది మిస్టర్ లోకిరేవ్ ప్రితమ్ రెడ్డి ప్రతినిధిగా,
ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 తరపున హాజరై వాదనలు వినడం జరిగింది. మేము మిస్. కీర్తి
కబ్రా, సహాయ ప్రభుత్వ న్యాయవాది, నీటిపారుదల, ప్రతివాదులు నెం.28 మరియు 29 తరపు
ప్రాతినిధ్యం వాదనలు కూడా వినడం జరిగింది.

2. ఈ రిట్ అప్పీల్ హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జ్ ద్వారా 10.03.2022 నాడు జారీ చేసిన ఉత్తర్వు, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 రిట్ పిటిషన్లుగా దాఖలు చేసిన డబ్ల్యు.పి.నెం.10426 ఆఫ్ 2016ని అనుమతించే ఉత్తర్వుపై వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేయబడింది.

3. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 అధికారిక ప్రతివాదుల (ప్రస్తుత అప్పీలెంట్లు) నుండి వారి కేటాయించబడిన భూములకు, పట్టా హోల్డర్లకు నిర్ధారించిన పరిహారంతో సమానంగా పరిహారం చెల్లించాలని ఆదేశాన్ని కోరుతూ సంబంధిత రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. ఈ పరిహారం స్పెషల్ డెప్యూటీ కలెక్టర్ 17.07.1998న అవార్డ్ నెం.10/98-99లో జారీ చేసిన అవార్డు ప్రకారంగాను, ప్రిన్సిపల్ డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జ్, నల్గొండ ద్వారా 01.03.2006న ఓ.పి.నెం.991 ఆఫ్ 2000లో పెంచిన విధంగాను, ఈ కోర్టు ఎల్.ఏ.ఎ.ఎస్.నెం.1030 ఆఫ్ 2007లో 12.08.2008 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా మరింత పెంచిన విధంగాను ఉండాలని కోరారు.

4. రికార్డులోని సమాచారం నుండి, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27కి ప్రభుత్వ భూమి కేటాయించబడిందని తెలుస్తోంది. కానీ వారి కేటాయించిన భూములు ఉదయ సముద్రం ట్యాంక్, పనగల్ గ్రామం, నల్గొండ జిల్లా కింద జలమగ్గుం అయ్యే ప్రయోజనం కొరకు 30.01.1998 నాటి నోటిఫికేషన్ ద్వారా ప్రభుత్వం ద్వారా తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోబడ్డాయి. భూసేకరణ చట్టం, 1894 కింద భూసేకరణ కార్యక్రమాలను అనుసరించి, 02.02.1998న ప్రకటన చేయబడింది. చివరకు, స్పెషల్ డెప్యూటీ కలెక్టర్ ద్వారా 17.07.1998న అవార్డ్ నెం.10/98-99 ద్వారా అవార్డు జారీ చేయబడింది, పట్టా హోల్డర్లకు ఎకరానికి రూ.31,500.00 అవార్డు చేయబడింది. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 వంటి కేటాయింపుదారులకు సంబంధించినంత వరకు, వారికి సేకరించిన భూములకు ఎకరానికి రూ.31,500.00 రేటుతో పాటు సోలేషియం గుంప మొత్తంగా ఎక్స్ గ్రేషియా మొత్తం చెల్లించబడింది.

4.1. పట్టా హోల్డర్లు పరిహారం పెంపు కోసం సివిల్ కోర్టు అనగా ప్రిన్సిపల్ డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జ్, నల్గొండను ఓ.పి.నెం.991 ఆఫ్ 2000లో సంప్రదించారు. ప్రిన్సిపల్ డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జ్ 01.03.2006 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా పరిహారం రూ.31,500.00 నుండి రూ.47,250.00కి పెంచబడింది.

4.2. పట్టా హోల్డర్లు తదుపరి ఎల్.ఏ.ఎ.ఎస్.నెం.1030 ఆఫ్ 2007లో పరిహారం మరింత పెంపుకై ఈ కోర్టును సంప్రదించారు. 12.08.2008 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, ఈ కోర్టు పరిహారాన్ని ఎకరానికి రూ.1,10,000.00కి పెంచింది.

4.3. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 పట్టాదారులతో సమానంగా తమ పరిహారాన్ని పెంచాలని కోరుతూ 01.03.2011 నాడు అప్పీలెంట్లకు సంబోధిస్తూ ఒక విజ్ఞాపన దాఖలు చేశారు. దీన్ని 24.08.2011 మరియు 28.11.2015 నాటి తదుపరి విజ్ఞాపనలు అనుసరించాయి. అధికారిక ప్రతివాదులు (ప్రస్తుత అప్పీలెంట్లు) ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోనందున సంబంధిత రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడింది.

4.4. అప్పీలెంట్లు ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 చేసిన ప్రార్థనను వ్యతిరేకిస్తూ కౌంటర్ అఫిడవిట్ దాఖలు చేశారు. లేవనెత్తిన ఇతర అభ్యంతరాలతో పాటు, రిట్ పిటిషన్లు పెంపు కోసం

దరఖాస్తు దాఖలు చేయలేదని వాదించారు. అంతేకాకుండా, రిట్ పిటిషన్ అవార్డు జారీ చేసిన సుమారు పదకొండు సంవత్సరాల తర్వాత దాఖలు చేయబడింది. కాబట్టి, రిట్ పిటిషన్ జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యంతో కూడుకుంది.

4.5. హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి ముందు, రిట్ పిటిషనర్లు భూసేకరణ చట్టం, 1894లో పేర్కొన్న సమయం లోపల పరిహారం పెంపు కోసం అధికారులను సంప్రదించనందున రిట్ పిటిషన్ను జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం ఆధారంగా తిరస్కరించాలని ప్రభుత్వ న్యాయవాది వాదించారు. కాబట్టి, రిట్ పిటిషన్ను జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం ఆధారంగా కొట్టివేయాలి.

4.6. హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి ఈ కోర్టు లార్జర్ బెంచ్ నిర్ణయాన్ని ల్యాండ్ అక్విజిషన్ ఆఫీసర్-కమ్-రెవెన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసర్ వి. మేకల పాండు లో ప్రస్తావించారు మరియు రాష్ట్రం ద్వారా భూసేకరణ చేయబడిన కేటాయింపుదారుడు, రాష్ట్రం ద్వారా భూసేకరణ చేయబడిన పట్టా హోల్డర్తో సమానంగా నిలుస్తాడని పేర్కొన్నారు. కేటాయింపుదారులకు సమాన పరిహారాన్ని నిరాకరించడం వివక్షపూరితంగా ఉంటుంది. వాస్తవాలపై, రిట్ పిటిషనర్ల వైపు నుండి ఎటువంటి జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం లేదని నిర్ణయించబడింది. ఫలితంగా, రిట్ పిటిషన్ను అనుమతిస్తూ 10.03.2022 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా అధికారిక ప్రతివాదులు (ప్రస్తుత అప్పీలేట్లు) రిట్ పిటిషనర్లకు (ఇక్కడ ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27) వారి భూములు రాష్ట్రం ద్వారా సేకరించబడిన వారికి మేకల పాండు (సుప్రా) తీర్పు ప్రకారం పరిహారం చెల్లించాలని ఆదేశించింది.

5. మిస్. పి.భవానా రావు, భూసేకరణ కొరకు ప్రభుత్వ న్యాయవాది కేటాయింపుదారులకు అర్హత పాయింట్ ఆఫ్ లాకు సంబంధించి పట్టాదారులతో సమానంగా వారి భూసేకరణకు పరిహారం పొందే విషయం ఈ కోర్టు ద్వారా మేకల పాండు (సుప్రా)లో పరిష్కరించబడినందున, రాష్ట్రం అప్పీల్లో ఈ అంశాన్ని ప్రస్తావించదని వాదిస్తున్నారు. అయినప్పటికీ, రిట్ పిటిషనర్లు కోర్టును సంప్రదించడంలో భారీ జాప్యం జరిగిందని ఆమె వాదిస్తున్నారు. 17.07.1998న అవార్డు జారీ చేయబడింది, అయితే పెంపు ఉత్తర్వు 01.03.2006న సివిల్ కోర్టు ద్వారా జారీ చేయబడింది. ఈ విధంగా, కోర్టును సంప్రదించడంలో సుమారు పదేళ్ల ఆలస్యం ఉంది. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 తమ హక్కులపై నిద్రపోయారు కాబట్టి వారు ఆలస్యమైన విధానం కొరకు పెంచబడిన పరిహారం ప్రయోజనానికి అర్హులు కారు. తన వాదనకు మద్దతుగా, ప్రభుత్వ న్యాయవాది సుప్రీం కోర్టు తీర్పు స్టేట్ ఆఫ్ ఒరిస్సా వి. మమతా మోహంతిని ఉదహరించారు, ఒక వ్యాజ్యకారి లోతైన నిద్రలో నుండి మేల్కొలుపలేరు మరియు కొన్ని సందర్భాల్లో తీర్పు నుండి ప్రభావాన్ని కోరలేరు, సహేతుకమైన సమయంలోగా కోర్టును సంప్రదించిన కొంతమంది శ్రద్ధగల వ్యక్తి ఉన్నట్లయితే.

6. మరోవైపు, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 తరపు న్యాయవాది, వాస్తవానికి, ఆ ప్రతివాదుల నుండి ఎటువంటి జాప్యం లేదా నిర్లక్ష్యం లేదని సమర్పిస్తున్నారు. వారు 01.03.2011న అప్పీలేట్లు ముందు విజ్ఞాపన సమర్పించారు, ఆ తరువాత 24.08.2011 మరియు 28.11.2015 నాటి రిమైండర్లు వచ్చాయి. సహేతుక కాలం వేచి ఉండిన తరువాత అప్పీలేట్లు నుండి సానుకూల స్పందన లేనప్పుడు, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 రిట్ పిటిషన్ దాఖలు

చేయాల్సి వచ్చింది. హన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి మొత్తం రికార్డును పరిశీలించిన తరువాత అప్పీలేట్లు ద్వారా లేవనెత్తిన జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యంకు సంబంధించిన అభ్యంతరాన్ని తిరస్కరించారు. న్యాయవాది కూడా ఈ కోర్టు నిర్ణయాన్ని స్పెషల్ డెప్యూటీ కలెక్టర్ అండ్ ల్యాండ్ అక్విజిషన్ ఆఫీసర్, రంగారెడ్డి డిప్యూటీ వి. బి.నారాయణ స్వామిలో ప్రస్తావించి, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 యొక్క చట్టపరమైన క్లెయిమ్స్ని అప్పీలేట్లు జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం అనే స్పేషియస్ కారణంపై నిరాకరించడం లేదా ఓడించడం చేయబడకూడదని వాదిస్తున్నారు. కాబట్టి, అతను రిట్ అప్పీలును కొట్టివేయడం కోసం కోరుతున్నారు.

7. పార్టీల న్యాయవాదులు చేసిన సమర్పణలు కోర్టు తగిన పరిగణన పొందాయి.

8. వాస్తవాలు వివాదంలో లేవు. అయినప్పటికీ, సరైన దృక్పథం కోసం సంబంధిత వాస్తవాలను సంక్షిప్తంగా వివరించడం అవసరం.

9. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 ప్రభుత్వ భూమి కేటాయింపుదారులు. వారి భూములు ఇతర పట్టా భూములతో పాటు 30.01.1998 నాటి నోటిఫికేషన్ ద్వారా భూసేకరణ చట్టం, 1894 నిబంధనల ప్రకారం పనగల్ గ్రామం, నల్గొండ జిల్లాలోని ఉదయ సముద్రం ట్యాంక్ కింద జలమగ్నం ప్రయోజనం కోసం రాష్ట్రం ద్వారా తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోబడ్డాయి. చివరకు, స్పెషల్ డెప్యూటీ కలెక్టర్ 17.07.1998న అవార్డు జారీ చేశాడు, పట్టాదారులకు ఎకరానికి రూ. 31,500.00 పరిహారం ఇవ్వబడింది. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 వంటి కేటాయింపుదారులకు సంబంధించినంత వరకు, వారికి ఎకరానికి రూ.31,500.00 రేటు ప్రకారం సేకరించిన భూములకు గుంప మొత్తంగా ఎక్స్ గ్రేషియా మొత్తం ప్లస్ 30% సోలేషియం చెల్లించబడింది.

10. ఈ దశలో మేము పేర్కొనవచ్చు, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27కి అవార్డు ఇచ్చే దశలో ఎటువంటి భౌతిక ఫిర్యాదు ఉండకూడదు ఎందుకంటే వారికి మరియు పట్టాదారులకు ఇచ్చిన పరిహారం దాదాపు ఒకటే. మేము మరింత పేర్కొనవచ్చు మేకల పాండు (సుప్రా)లో తీర్పు తరువాత వచ్చింది, అంటే 2004 సంవత్సరంలో. రాష్ట్రం తరపున సుప్రీం కోర్టులో జరిగిన దాడి తిరస్కరించబడింది. అదే సమయంలో, 17.07.1998 నాటి అవార్డు ప్రకారం పరిహారం పొందిన పట్టాదారులు అవార్డు పెంపు కోరి ప్రిన్సిపల్ డిప్యూటీ జడ్జ్, నల్గొండ ముందు ఓ.పి.నెం.991 ఆఫ్ 2000 దాఖలు చేశారు. 01.03.2006 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, వారికి ఇచ్చిన పరిహారం రూ. 31,500.00 నుండి రూ.47,250.00కి పెంచబడింది.

11. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 పట్టాదారులు చేసినట్లు సివిల్ కోర్టు ముందు, తరువాత ఈ కోర్టు ముందు పరిహారం పెంపు కోరలేదని నిజం. అయినప్పటికీ, ఈ కోర్టు 12.08.2008 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా ఇచ్చిన తరువాత, వారు పట్టాదారులతో సమానంగా వారి భూసేకరణకు పరిహారం కోరుతూ 01.03.2011న అప్పీలేట్లు ఎదుట ఒక విజ్ఞాపన సమర్పించారు. దీనిని 24.08.2011 మరియు 28.11.2015 నాటి మరో రెండు విజ్ఞాపనలు అనుసరించాయి.

12. హన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి ఎల్.ఎ.ఎ.ఎస్.నెం.1030 ఆఫ్ 2007లో ఈ కోర్టు జారీ చేసిన 12.08.2008 నాటి ఉత్తర్వుపై, రాష్ట్రం ఎకరానికి రూ.1,10,000.00 రేటుతో పరిహారం పెంపును

ప్రశ్నిస్తూ సుప్రీం కోర్టులో ఎస్ఎల్పి దాఖలు చేసిందని గమనించారు. ఆ ఎస్ఎల్పి సివిల్ అప్పీల్ నెం.6519 ఆఫ్ 2009కి మార్చబడింది. అయితే, ఆ సివిల్ అప్పీల్ 15.05.2009న సుప్రీం కోర్టు ద్వారా తిరస్కరించబడింది. హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి, ఈ కోర్టు ఆదేశించిన పెంచిన పరిహారం 28.06.2011న రాష్ట్రం ద్వారా డిపాజిట్ చేయబడిందని గమనించారు. ఆ వాస్తవిక నేపథ్యంలో మరియు ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 యొక్క నిరంతర క్లెయిమ్ దృష్ట్యా, ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 క్లెయిమ్ జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యంతో కూడుకుందని చెప్పలేమని హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి పేర్కొన్నారు.

13. మేము హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలతో ఏకీభవిస్తున్నాము. హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి రికార్డును తగిన విధంగా పరిశీలించి, ఆ తరువాత ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27ని అపరాధులుగా చేయడానికి అటువంటి జాప్యం లేదా నిర్లక్ష్యం లేదని కనుగొనడం జరిగింది. హాన్బుల్ సింగిల్ జడ్జి కనుగొన్న విషయం న్యాయమైనది, నిష్పక్షపాతమైనది మరియు న్యాయానుసారమైనది.

14. అంతేకాకుండా, ఆస్తి హక్కు, ఇకపై ప్రాథమిక హక్కు కాకపోయినా, అయినప్పటికీ పౌరుని అమూల్యమైన హక్కు. చట్టం ప్రకారం తగిన పరిహారం చెల్లించకుండా రాష్ట్రం ద్వారా తప్పనిసరి భూసేకరణ, బాధిత పౌరుడు నాయశాస్త్ర కోర్టు ముందు పరిష్కారం కోసం కొనసాగే కారణం ఏర్పడుతుంది. ఈ స్థితి సుప్రీం కోర్టు విద్యా దేవి వి. స్టేట్ ఆఫ్ హిమాచల్ ప్రదేశ్లో స్పష్టం చేసింది. అందులో ఇలా పేర్కొనబడింది:

12.9. ప్రజాస్వామ్యంలో చట్ట నియమం ద్వారా పాలించబడే, రాష్ట్రం చట్టం ఆమోదం లేకుండా పౌరుడిని తన ఆస్తి నుండి వంచించలేదు. సుప్రీం కోర్టు తీర్పు టుకారాం కనా జోషి వి. ఎంఐడిసిలో (టుకారాం కనా జోషి వి. ఎంఐడిసి, (2013) 1 ఎస్సిసి 353: (2013) 1 ఎస్సిసి (సివిల్) 491) రాష్ట్రం భూసేకరణ, రిక్విజిషన్ లేదా ఇతర అనుమతించదగిన చట్టబద్ధమైన విధానం కోసం ప్రక్రియను అనుసరించాలని పేర్కొనబడింది. రాష్ట్రం చట్టం నియమం ద్వారా పాలించబడే సంక్షేమ రాష్ట్రంగా రాజ్యాంగం ద్వారా అందించిన దానికి మించి తనకు స్థానాన్ని కేటాయించుకోలేదు. ... 12.12. వాదికి జాప్యం మరియు అప్పీలేట్ కోర్టుకు వెళ్ళడంలో నిర్లక్ష్యం అన్న రాష్ట్రం తెచ్చిన వాదన కూడా తిరస్కరించవలసి ఉంది. కొనసాగే కారణం లేదా పరిస్థితులు కోర్టు న్యాయపరమైన మనస్సాక్షిని ఆశ్చర్యపరిచే సందర్భంలో జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం లేవనెత్తబడదు. ఆలస్యాన్ని క్షమించడం అనేది న్యాయపరమైన అభీష్టం విషయం, ఇది కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో న్యాయంగా మరియు తగినంతగా వ్యవహరించాలి. ఇది ప్రాథమిక హక్కుల ఉల్లంఘన, మరియు కోరిన పరిహారంపై ఆధారపడి ఉంటుంది, మరియు ఎప్పుడు మరియు ఎలా జాప్యం సంభవించింది. గొప్ప న్యాయాన్ని అమలు చేయడానికి కోర్టుల రాజ్యాంగ అధికారాన్ని వినియోగించడానికి నిర్దేశించిన కాలపరిమితి లేదు.

15. ఒక ముఖ్యమైన అంశాన్ని మేము హైలైట్ చేయాలనుకుంటున్నాము. మేకల పాండు (సుప్రా)లో, ఈ కోర్టు లార్జర్ బెంచ్ ప్రభుత్వ భూమి కేటాయింపుదారులు భూమి యొక్క పూర్తి మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారం చెల్లింపుకు హక్కుదారులని మరియు కేటాయించిన

భూములు అనుదానం నిబంధనల ప్రకారం రాష్ట్రం ద్వారా స్వాధీనం చేసుకోబడిన సందర్భాలలో కూడా భూ యజమానులతో సమానంగా ఇతర ప్రయోజనాలు పొందుతారని పేర్కొనబడింది.

16. ఈ కోర్టు డివిజన్ బెంచ్ బి.నారాయణ స్వామి (సుప్రా)లో మేకల పాండు (సుప్రా) యొక్క కేటాయింపుదారుల పరిహార క్లెయిమ్ పై ప్రభావాన్ని పరిశీలించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ కేటాయించిన భూములు (బదిలీల నిషేధం) చట్టం, 1997 మరియు భూసేకరణ చట్టం, 1894 నిబంధనల పరస్పర చర్య మేకల పాండు (సుప్రా)లో ఈ కోర్టు లార్జర్ బెంచ్ ద్వారా పరిశీలించబడిందని గమనించబడింది, తదుపరి ఇలా పేర్కొనబడింది:

15. చట్టం మరియు భూసేకరణ చట్టం, 1894 నిబంధనల పరస్పర చర్య ఈ కోర్టు లార్జర్ బెంచ్ ద్వారా ల్యాండ్ అక్విజిషన్ ఆఫీసర్ వి. మేకల పాండు (2004 (2) ALT 546 (LB)) వద్ద పరిశీలించబడింది. లార్జర్ బెంచ్ ద్వారా పరిగణించబడిన చట్ట ప్రశ్న, కేటాయించిన భూములు ప్రభుత్వం ద్వారా ప్రజా ప్రయోజనం కోసం తిరిగి స్వాధీనం చేసుకున్నప్పుడు భూసేకరణ చట్టం, 1894 నిబంధనల ప్రకారం క్లెయిమ్స్ పరిహారం చెల్లింపుకు అర్హులైనా అనేది. ఆ తీర్పు యొక్క 52వ పేరా గ్రాఫ్ లో, ఈ కోర్టు చట్టం అత్యాచారాన్ని అణచివేయడం, బేరసారాలు అసమతుల్యతను సరిదిద్దడం, అన్యాయమైన ప్రయోజనాలను రద్దు చేయడం మరియు సాధారణంగా నిజాయితీ మరియు నిష్పక్షపాత వ్యవహారాన్ని పర్యవేక్షించడం మరియు నిర్ధారించడం వంటి ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించడానికి ప్రయత్నించినదిని పేర్కొంది. ఇది పరిస్థితుల బలాన్ని కారణంగా ఒకరి నుండి మరొకరికి టైటిల్ బదిలీతో ఫలితంగా అసమాన బేరసారాల శక్తి కలిగిన పార్టీల మధ్య లావాదేవీలను తిరిగి తెరవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది మరియు పార్టీలను వారి అసలు స్థానానికి పునరుద్ధరించడానికి కూడా ప్రయత్నిస్తుంది. పట్టాలో విధించిన వివిధ షరతులు నిరుపేద వ్యక్తులచే కేటాయించిన భూములను బదిలీలు మరియు అన్యక్రాంతాలను నిషేధించడాన్ని ఆ నేపథ్యంలో అర్థం చేసుకోవాలని మరియు ప్రశంసించాలని పేర్కొనబడింది; ప్రధాన లక్ష్యం అటువంటి అన్యక్రాంతాలను చెల్లనివిగా ప్రకటించడం మరియు కేటాయించిన భూములను కేటాయింపుదారులకు తిరిగి పునరుద్ధరించడం. చట్టపరమైన నిబంధనలు కానీ అన్యక్రాంతాలను పరిమితం చేసే షరతులు కేటాయింపుదారుల యాజమాన్య హక్కులను పరిమితం చేయటానికి ఉద్దేశించలేదు. అటువంటి పరిమితి కేటాయించిన భూమిలో కేటాయింపుదారుని హక్కు, టైటిల్ మరియు ఆసక్తిపై ఒక అడడంకి (క్లాగ్)గా నిర్మాణం చేయబడదు.

15.1. తగిన విశ్లేషణ తరువాత, ఈ కోర్టు కేటాయించిన భూమిని అన్యక్రాంతం చేసే హక్కుపై పరిమితి ఏ విధంగానూ భూమిలో కేటాయింపుదారుడి హక్కు, టైటిల్ మరియు ఆసక్తిని నిరాకరించే అడ్డంకిగా (క్లాగ్) పనిచేయదని పేర్కొంది. కేటాయించిన భూమిపై కేటాయింపుదారుని హక్కు పూర్తి యజమానిలాగే ఉంది. పరిమితి కేవలం కేటాయింపుదారుడి యాజమాన్య హక్కులను రక్షించడానికి విధించబడుతుంది. ఇలా పేర్కొనిన తరువాత, లార్జర్ బెంచ్ కూడా పట్టాలో 'పరిహారం లేదు' అన్న క్లాజ్ రాజ్యాంగ విరుద్ధమైన క్లాజా అనే ప్రశ్న వేసింది?

15.3. లార్డర్ బెంచ్ పరిగణన కోసం పడిన ప్రశ్న ఏమిటంటే ప్రజా ప్రయోజనం కోసం కేటాయించిన భూములను తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవడానికి పట్టా లేదా అనుదాన షరతులు రాష్ట్రాన్ని అనుమతిస్తుంది, భూమి యొక్క మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారం చెల్లించకుండా కేటాయింపుదారులకు చట్టపరంగా చెల్లుబాటు అవుతుందా? ఒక తార్కిక విషయంగా, అటువంటి పరిమిత షరతులు లేదా కోవెనంట్లు ఏదైనా రాజ్యాంగపరమైన లోపాలను కలిగి ఉన్నాయా అనే తదుపరి ప్రశ్న లేచింది.

15.4. చివరగా వివరణాత్మక విశ్లేషణ తరువాత, లార్డర్ బెంచ్ 'పరిహారం లేదు' క్లాజ్, భూమి యొక్క మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారాన్ని పూర్తిగా కోరడానికి కేటాయింపుదారుల హక్కును పరిమితం చేయడం రాజ్యాంగ విరుద్ధమని పేర్కొంది; ప్రభుత్వ భూములు కేటాయింపుదారులు భూమి యొక్క పూర్తి మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారం చెల్లింపు మరియు భూమి పూర్తి యజమానులతో సమానంగా ఇతర ప్రయోజనాలకు హక్కు కలిగి ఉన్నారు, కేటాయించిన భూములు అటువంటి పునరుద్ధరణ ప్రజా ప్రయోజనం కోసం అయినప్పటికీ అనుదాన లేదా పట్టా నిబంధనల ప్రకారం రాష్ట్రం ద్వారా స్వాధీనం చేసుకునే సందర్భాలలో కూడా; మరియు పట్టా/కేటాయింపు పత్రంలో చేర్చిన ఏ షరతు భూమి యజమానిగా పూర్తి పరిహారాన్ని కోరే కేటాయింపుదారుని హక్కుపై ఏ పరిమితిని విధించే అడ్డంకిగా పనిచేయదు.

17. అందువల్ల, ఈ కోర్టు మేకల పాండు (సుప్రా) మరియు బి.నారాయణ స్వామి (సుప్రా) తీర్పులను జాగ్రత్తగా విశ్లేషించిన తరువాత, ప్రభుత్వ భూమి కేటాయింపుదారులు భూమి యొక్క పూర్తి మార్కెట్ విలువకు సమానమైన పరిహారం చెల్లింపు మరియు భూమి పూర్తి యజమానులతో సమానంగా ఇతర ప్రయోజనాలకు హక్కు కలిగి ఉన్నారని స్పష్టమౌతోంది, అటువంటి పునరుద్ధరణ ప్రజా ప్రయోజనం కోసం అయినప్పటికీ, కేటాయించిన భూములు అనుదాన నిబంధనల ప్రకారం రాష్ట్రం ద్వారా స్వాధీనం చేసుకునే సందర్భాలలో కూడా. కాబట్టి, చట్టపరమైన స్థితి ఏమిటంటే, ప్రభుత్వ భూమి కేటాయింపుదారులు పట్టా హోల్డర్లతో సమానంగా పరిహారానికి అర్హులు. ప్రతివాదులు నెం.1 నుండి 27 యొక్క ఈ చట్టపరమైన హక్కు అప్పీలెంట్ల ద్వారా ఎప్పుడూ తగిన గుర్తింపు పొందలేదు.

18. పరిశీలన కోసం ప్రశ్న ఏమిటంటే, రాష్ట్రం చట్టానికి అనుగుణంగా పనిచేయకపోతే, ఈ సందర్భంలో మేకల పాండు (సుప్రా)లో ఈ కోర్టు లార్డర్ బెంచ్ ప్రకటించిన చట్టం, కేటాయింపుదారులు చేసే సమాన పరిహారం కోసం న్యాయమైన క్లెయిమ్ను నిరాకరించడానికి జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం విన్నపాన్ని లేవనెత్తగలదా?

19. మా ఆలోచన ప్రకారం, అటువంటి ప్రశ్నకు సమాధానం వ్యతిరేకంగా ఉండాలి. రాష్ట్రం అధికార పరిధిలోని హైకోర్టు లేదా సుప్రీం కోర్టు ప్రకటించిన చట్టానికి కట్టుబడి ఉండాలి. చట్టాన్ని పాటించకుండా అది పొరుడిని అతని న్యాయమైన బకాయిల నుండి వంచించలేదు. మమతా మోహంతి (సుప్రా)లో నిర్ణయం స్పష్టంగా భిన్నంగా ఉంది, ఎందుకంటే ఆ కేసులో ప్రతివాది లెక్చరర్గా నియమించబడ్డారు మరియు కొన్ని ప్రయోజనాలు మంజూరు చేయబడ్డాయి.

తరువాత, మంచి అకడమిక్ రికార్డ్ కలిగిన అభ్యర్థులకు అదనపు ప్రయోజనాలు విస్తరించబడ్డాయి. ప్రతివాదులు అటువంటి ప్రయోజనాన్ని పొందడానికి ఎటువంటి ప్రాతినిధ్యం చేయలేదు, కానీ ఆలస్యంగా హైకోర్టును సంప్రదించారు. ప్రతివాది నియామకానికి అర్హత లేదనే కారణంగా రాష్ట్రం ప్రతివాది క్లెయిమ్ కు అభ్యంతరం తెలిపింది. అయినప్పటికీ, అటువంటి అభ్యంతరాన్ని పక్కకు నెట్టి, హైకోర్టు ప్రతివాదికి ఉపశమనం ఇచ్చింది. ఆ సందర్భంలో సుప్రీం కోర్టు ఒక వ్యాజ్యకారి లోతైన నిద్ర నుండి మేల్కొని ఇతర శ్రద్ధగల వ్యాజ్యకారులతో సమానతను కోరలేరని గమనించింది.

20. ప్రస్తుత కేసులో, ప్రతివాదుల నెం.1 నుండి 27 భూములు ఈ కోర్టు మేకల పాండు (సుప్రా)లో ప్రకటించిన చట్టం ప్రకారం వారికి తగిన పరిహారం చెల్లించకుండా రాష్ట్రం ద్వారా సేకరించబడ్డాయి. అలాంటప్పుడు, కోర్టు బయలుపరిచిన చట్టాన్ని రాష్ట్రం పాటించనప్పుడు, పరిహారానికి సంబంధించిన చట్టపరమైన క్లెయిమ్ ను జాప్యం మరియు నిర్లక్ష్యం కారణంగా ఓడించడం లేదా తిరస్కరించడం తనకు అనుకూలంగా లేదు.

21. పైన చేసిన చర్చల దృష్ట్యా, మేము ఈ అప్పీల్ లో ఎటువంటి మెరిట్ కనుగొనలేదు మరియు రిట్ అప్పీల్ ఆ ప్రకారంగా తిరస్కరించబడింది.

పెండింగ్ లో ఉన్న మిస్ లేనియస్ అప్లికేషన్లు, ఏవైనా ఉంటే, మూసివేయబడతాయి. అయినప్పటికీ, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు ఉండదు.

ఉజ్జల్ భూయన్, సిజె

ఎన్. టుకారాంజీ, జె

03.01.2023

నోట్: ఎల్ ఆర్ కాపీని మార్క్ చేయాలి.

బి/ఓ.

వి.ఎస్

...